

a Tavertet; el tinc registrat en part com a apel·latiu (Aguilar de Bassella, definint «espona», 1956), «a aquell *mořál* que veu damunt del mas li diuen ---» Xodos (1961); i, sobretot com a genèric + *de* i NL, entre altres llocs a Besora de St. Quirze, Capçanes, Alsamora, Castissent, l'Estall (cota 1013, extrem occidental del Montsec), Cornudella de Valira (cota 953, damunt Ribera d'Avall); P. Val.: Bel, Vallibona, Serratella, Ares (almenys tres de diferents), Benassal (dos), Catí, Benafigos, Xodos.

Des del Ross. entra bastant en terra llengd., almenys a tota la part pir. de l'Aude: *Mou(r)ral de las Fados* «monticule» en terme de Pepieux, on en compto quatre en el *DictTop.* de Sabarthès (mun. de Barbaïrà, Escales, Aragon, ja l'any 1508 «ad *morrale* Podii Beatae Mariae» en aquest). A l'Alta Rib. el der. *morralera* («no coma: és com una *mořalera*» Roda d'Isàv., 1957).

Més genèrics toponímics de sentit semblant. *Morrera*, que és del Berguedà, Cardener, Prades, Segrià i Ribag., encara més conservat com a apel·latiu: «el camí passa per aquella *morraera*» Cardona (1932), «la Penalta és aquella *morraera* que surt més enllà de l'Abellà(r)» Vilanova de Prades (1936), «Comenyana és una *morraera* amb camps» Clariana de Cardener (1964), Malanyeu, Merli, Serradiu; a Alcarràs tinc nota de quatre diferents (*Morrera de la Serdera* etc.), natural donada l'orografia d'aquell terme. Continua per la zona aragonesa de Ribag. (Viu de Campo, Panillo).

Morró és particular de Ribagorça, lato sensu. A la V. de Boí ho defineixen 'munt o renglera de rocs' (un indret cap al peu de Coma-les-Bienes l'expliquen «són unes llastres, uns *mořónz* de pedres llises», 1953); a Lasquarri *Morró del Poll* cap extrem d'una serra. En particular es tracta dels enormes turons rocosos en punta de muntanya que són típics de la dreta de l'Isàvena, des de Merli, per Esdolomada i Güel (quatre de gegantescos, cada un amb nom propi) fins a la serra partionera entre Llaguarres i Benavarri (el gran *Morrón de l'Inclusa*): en aquesta zona pertot *mořón* amb -n conservada; a Merli sento també el diminutiu *morrónet*, en plural de forma ribag.: «hi ha uns *mořónéth* més baixos», 1957. Per allà segueix més enllà del límit de les llengües: Llert, Viu, Perarrúa, Panillo. No és inoït en b.-arag., almenys arran del límit: *Morrón de Bureles* a Olocau del Rei, serra en forma de penyal·lar ample (1961).

Morrot (Bna. etc.; 1888 *DAG.*); *morrotis*. *Morrell* eiv.: «cap al Cap de Cala Llentriscla hi ha uns *muřéls* grossos» (St. Josep, 1963). Per al maestr. *morranda* 'pla de serra avançat' valdrà més remetre a la nota d'E. T. C. II, 152, on el concreto en cinc pobles diferents, des de Bel fins a la Serratella (però n'hi ha més), i on admeto com a possible una formació bascoide *murru-andi-a* 'el morro gran', de cap manerà contradictòria de la tesi d'etim. onomatopeica, car és segur que en aqueixa ciutatella d'arc. hi hagué pastors bilingües de lleng. mig bascoide fins després de Roderic.

Morralla de les bèsties de tragi i semblants [1434], tan estès en cat. or. com occid., on el tinc anotat fins al cap del Pall.: «trec la ~ al ruc perquè pugue pastu-

rar», J.Lluís Pall. (*Pastors i Tempestes*, p. 14), a Cardós (*mořáles*, 1934) i Vall Ferrera (*mořála*, 1932) és la corda per fer seguir l'ase o el rossí; i arriba fins al ross., on tinc nota d'una aplicació metafòrica, com a nom d'una planta silvestre, *morralles de guilla* (Formiguera de Capcir, 1960). *Morralla*, més emparentat amb el grup de *murri* i *murrialla*, és *morralla* com a expressió despectiva de gent: «els masons, els jueus, els rotatins y la *morralla* del pòble baix de les ciutats», MGadea (*T. del Xè* I, 284); despectiu de peixos de poc valor: «al famós Ebro sols hi queda *morralla*, peixi-minuti, com barbs, tenques i anguilles que pareixen fidevets; dels esturions, ni parlar-ne», tort. (Vergés Paulí, *Espurnes* v, 106), val. i bal. (*AlcM*), però crec recordar-ho també de Bna. i de més al N.; *morralló*. *Morrandes*; *morranderes*.

Morrió [1558; el *DAG.* l'assenyala també a Sardenya en el S. xvi, *morrió* grafia imperfecta] 'boç del ca' i 'peça de l'armadura': en aquella acc. és el mot usat en tot el cat. or., l'únic usual en cat. central, i encara que els val. i bal. usin boç, el suggeriment d'*AlcM* que sigui pres del cast. no sols és erroni com el dels barcelonins que suposen això de boç, sinó que no té altre fonament que la tendència provinciana de creure que no és bon català el que no és popular a Mallorca; i en aquest cas s'ha de qualificar d'idea absurda puix que aquest nom del morrió no ha existit mai en castellà, i com a nom de la peça d'armadura no es documenta en castellà fins al *Quixot* (50 anys més tard que en la nostra llengua), per tant no es pot descartar, i més tenint en compte la menor vitalitat de la família de *morro* en castellà, que el manlleu fos en direcció oposada, com en tants mots del terreny cavalleresc (*quijote*, *cuja*, *pundonor*, *linaje*, *orgullo*, *ufano*, *cartel* i d'altres, entre ells el sinònim *bacinete*). + *Morriots* ross. amb formació paral·lela en -i-, 'morros de la cabra': «la cabra salvatge / --- / amb sos *morriots* florits com una molsa», JSPons (*Canta-Perdiu*, 86, trad. «museau»).

Morret. *Morretada*. *Morretós* 'malhumorat, malcarat' (*DAG.*), que AMAlcover usa en forma assimilada *morrotós* en una rondalla (*BDLC* VII, 149).

Morrut [1460]: «si tu no·l venç / en lo començ / tost pendrà vici / --- / al començar / o enfornar / sens bon acort, / lo pa·s fa tort, / clotós, *morrut* / e geperut», JRoig (*Spill*, 6253), i veg. supra la dada occitana del S. XIII; a.-arag. *morruda* (Bielsa, 1965); *morru* 'corc del blat' [Belv.; *morró* emp. *AlcM*]; el femení, substantivat com a nom de peix [1361; 1370, V. la cita sobre *mòllera*, i al vol. II, 492a8], avui en ús a Tossa per al *Charax barbatus*, dit *barbuda* a Palamós, Escala, Cadaqués, SFGuixols i Bna., *jolivia vera* a Calella d. Pal. (Plaja, *Proa* Pal., jul. 1960, 9); mena d'olives tort. (Vergés Paulí, *Espurnes* v, 60). *Morrejar* 'rebutjar amb menyspreu' tr., usat o no absolutament [1460]: «lexa sposalda, / nõvia abomina / --- / vèrgens rebuja / --- / velles vandeja, / belles no·n veges, / no mires lejes, / totes bomeja, / totes *morreja*, / d'elles te clama», «arrunçà ·l nas / cabotejant, / e *morreiant* / ab gran menyspreu», JRoig (*Spill*, 12818,